

ZWIĄZEK BLISKOŚCI FIZYCZNEJ
W RELACJI RODZIC-DZIECKO
Z PERSPEKTYWY DZIECKA
ORAZ POZYTYWNEGO OBRAZU
CIAŁA I SAMOOCENY DZIECI

bella
ciało

Raport przedstawia badanie dotyczące bliskości fizycznej w relacji rodzic-dziecko z perspektywy dziecka, pozytywnego obrazu ciała i samooceny dzieci w wieku szkolnym. Badanie było częścią projektu doktorskiego: *Kształtowanie się obrazu ciała u dzieci i młodzieży. Rola jakości relacji z matką i ojcem, internalizacji idealnego obrazu ciała prezentowanego w mediach oraz samooceny*. Badanie otrzymało pozytywną opinię Komisji Etyki i zostało przeprowadzone zgodnie z zasadami etyki.

Badanie

Badanie zostało przeprowadzone wśród dzieci w wieku 8-13 lat (średnia wieku - 9.94) w warszawskich szkołach podstawowych pomiędzy grudniem 2022 roku a czerwcem 2023 roku. W badaniu uczestniczyły 202 osoby (105 dziewczynek i 97 chłopców). Dzieci wypełniały kwestionariusze indywidualnie, metodą papier-otówek. Badanie było przeprowadzane w oddzielnej sali, tak aby zapewnić dzieciom komfort podczas wypełniania ankiet. Dodatkowo, w badaniu wzięło udział 50 matek, które wypełniały kwestionariusze samodzielnie w domu.

Cele badawcze

- 1. Stworzenie Skali Bliskości Fizycznej badającej bliskość fizyczną w relacji rodzic-dziecko z perspektywy rodzica.
- 2. Sprawdzenie, w jaki sposób bliskość fizyczna z rodzicami z perspektywy dziecka wiąże się z pozytywnym obrazem ciała dziecka oraz jego samooceną.
- 3. Sprawdzenie, czy matki i ich dzieci podobnie postrzegają bliskość fizyczną w swojej relacji.

Wyniki badania

Tabela 1. Korelacje pomiędzy bliskością fizyczną a pozytywnym obrazem ciała i samooceną

	Pozytywny obraz ciała	Kompetencje szkolne	Kompetencje fizyczne	Kompetencje społeczne	Wygląd	Kontrola zachowania	Samoocena ogólna
Bliskość fizyczna z matką	.471**	.127	.170*	.268**	.410**	.222**	.422**
Bliskość fizyczna z ojcem	.503**	.172*	.176*	.273**	.423**	.331**	.465**

**p<.01 / *p<.05

Tabela 2. Korelacje pomiędzy bliskością fizyczną postrzeganą przez matkę i dziecko

	Bliskość fizyczna z matką
Częstość w bliskości fizycznej kiedy dziecko miało 0-3 lata	.30*
Częstość w bliskości fizycznej teraz	.56**
Przyjemność z bliskości fizycznej	.30*
Skala Bliskości Fizycznej – ogólny wynik	.49**

**p<.01 / *p<.05

- Bliskość fizyczna w relacji rodzic-dziecko z perspektywy dziecka pozytywnie koreluje z miarami samooceny (kompetencjami społecznymi, fizycznymi, szkolnymi, kontrolą zachowania, wyglądem i ogólną samooceną oraz pozytywnym obrazem ciała)
- Wszystkie podskale Skali Bliskości Fizycznej dla Rodziców, a także jej ogólny wynik z perspektywy matek związane są pozytywnie z bliskością fizyczną postrzeganą przez ich dzieci

Wnioski

Skala Bliskości Fizycznej dla Dzieci osiągnęła bardzo dobre właściwości psychometryczne i może być stosowana do pomiaru bliskości fizycznej w relacji rodzic-dziecko z perspektywy dziecka. W przeciwieństwie do skali rodziców, skala dla dzieci składa się z jednego czynnika: połączenia częstości kontaktu z przyjemnością z kontaktu z rodzicem. Może być to związane z zakresem umiejętności poznawczych, które zazwyczaj osiągają dzieci w tym wieku (Piaget, 1971). We wczesnej adolescencji, czyli w wieku około 11-12 lat, dzieci dopiero zaczynają rozwijać umiejętności abstrakcyjnego myślenia, co jest między innymi potrzebne do rozróżnienia tych dwóch doświadczeń: przyjemności i częstości z tego typu relacji. W związku z tym do tego wieku mogą traktować doświadczenia bliskości fizycznej jako „jednorodne”. Jednak tę hipotezę będą mogły dopiero potwierdzić badania przeprowadzone wśród starszych nastolatków. Stworzyliśmy pierwszą na świecie skalę dla dzieci w tym wieku, która może dać obiektywny wynik – do tej pory bliskość fizyczną badano za pomocą obserwacji wśród noworodków oraz ich mam (Barnett i in., 2022; Serra i in., 2023).

Wyniki badania wykazały, że bliskość fizyczna z rodzicami, związana jest pozytywnie z samooceną dzieci: kompetencjami społecznymi, fizycznymi, szkolnymi, kontrolą zachowania, wyglądem i ogólną samooceną oraz pozytywnym obrazem ciała. Wyniki więc potwierdzają, że bliskość fizyczna jest komponentem bezpiecznego przywiązania dziecka z opiekunem, co pozwala dziecku na budowanie pozytywnego obrazu siebie i innych ludzi (im wyższy poziom bliskości fizycznej z rodzicem, tym wyższe poziomy samooceny w różnych obszarach i wyższy poziom pozytywnego obrazu ciała).

Dodatkowo wyniki wykazały, że poziom bliskości fizycznej u matek* wiązał się z poziomem bliskości fizycznej u ich dzieci. Można więc przypuszczać, że zarówno matki jak i ich dzieci mają w umyśle podobny obraz wzajemnych interakcji fizycznych. Hipotezę tą należy jednak potwierdzić na większej grupie rodziców, uwzględniając ojców.

**zbyt mało ojców wzięło udział w tej części badania aby przeprowadzić analizy korelacji bliskości fizycznej z perspektywy ojca z bliskością fizyczną z perspektywy dzieci*

Bibliografia

- Barnett, W., Hansen, C. L., Bailes, L. G., & Humphreys, K. L. (2022). Caregiver-child proximity as a dimension of early experience. *Development and psychopathology*, 34(2), 647–665. <https://doi.org/10.1017/S0954579421001644>
- Piaget, J. (1971). The theory of stages in cognitive development. In D. R. Green, M. P. Ford, & G. B. Flamer, *Measurement and Piaget*. McGraw-Hill.
- Serra, J. F., Lisboa, I. C., Sampaio, A., & Pereira, A. F. (2023). Observational measures of caregiver's touch behavior in infancy: A systematic review. *Neuroscience and biobehavioral reviews*, 150, 105160. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2023.105160>